

Iceland
Liechtenstein
Norway grants

PROJECT EOS

New paths to independence of people with intellectual disability

Model metody nauczania

Bilateralne przedsięwzięcie pomiędzy partnerami z Polski i Islandii

Po więcej informacji zapraszamy na nasze strony internetowe
WWW.EOSPROJECT.PL FACEBOOK.COM/PROJECTEOS

PROJEKT EOS

IO4 - Model metodyki nauczania

Spis treści

ET.2 - ZDEFINIOWANIE GŁÓWNYCH PROBLEMÓW	4
ET.3 - TWORZENIE PROTOTYPÓW	7
ET.3 - TWORZENIE PROTOTYPÓW	9
PODRĘCZNIK METODYCZNY – STRATEGIA KSZTAŁCENIA W OPARCIU O SOK – SPRAWNOŚCIOWE OCENIANIE KSZTAŁTUJĄCE	9
PRZYKŁADOWA KARTA SPRAWNOŚCI	16
KARTA SPRAWNOŚCI	20
ET.4 - TESTOWANIE ROZWIĄZAŃ - PLAN/HARMONOGRAM PRAC	22
ET.5 - EWALUACJA DZIAŁAŃ - PLAN I NARZĘDZIA EWALUACJI	23

PROJEKT EOS

IO4 - Model metodyki nauczania

ET.2 - Zdefiniowanie głównych problemów

1. Zidentyfikowane węzłowe wyzwania dla metodyki nauczania osób z niepełnosprawnością
1. Realizowane zajęcia z obszaru budowania samodzielności osób z niepełnosprawnością mają przeważnie charakter symulacyjny w sztucznych, często mało odpowiadających rzeczywistości warunkach
2. Wykorzystywane metody są zakorzenione w tradycji pedagogiki specjalnej w dalszym ciągu bazują one na biomedycznym paradygmacie rozumienia niepełnosprawności koncentrując działania na kompensacji zaburzonych funkcji.
3. Choć wielu nauczycieli deklaruje wykorzystywanie metod aktywizujących w pracy dydaktycznej, to są one dyrektywnie prowadzone przez nauczycieli - nie włącza się uczniów w proces decydowania o własnym uczeniu, przez co kluczowe kompetencje "miękkie" takie jak poczucie sprawstwa, odpowiedzialność za własne uczenie, inicjatywność czy kreatywność są rozwijane przeważnie w warstwie deklaratywnej.
4. W niewielkim stopniu kształci się u uczniów kompetencje w zakresie dokonywania wyboru, a co za tym idzie praktyczne kształcenie w zakresie umiejętności krytycznego myślenia pozostaje na marginesie pracy dydaktyczno-wychowawczej.
5. W metodyce prowadzonych zajęć z uczniami z głębszą niepełnosprawnością praktycznie nie podejmuje się prób budowania kompetencji do samodzielnej ewaluacji i oceny własnego uczenia przez uczniów z niepełnosprawnością.
6. W procesie kształcenia główny nacisk położony jest na rozwijanie umiejętności technicznych - budowanie umiejętności do wykonywania konkretnych czynności często jednak w oderwaniu od kontekstów związanych z rzeczywistym życiem, przez co wielokrotnie uczniowie potrafią wykonywać często złożone czynności, ale nie wiedzą po co, lub nie potrafią odnieść/wykorzystać zdobytych umiejętności w codziennym życiu.

7. Kompetencje w zakresie samodzielnego życia często uczone są przez różnych nauczycieli w ramach różnych zajęć i przedmiotów - brak jest skoordynowanych działań podejmowanych w uwspólnionym modelu pracy.
2. Wnioski dla opracowywania prototypu modelu metodyki nauczania:
 1. Projektując działania edukacyjne w zakresie rozwoju samodzielności należy dołożyć starań aby warunki jak i kształcone umiejętności możliwe bardzo odpowiadają rzeczywistości bytowej uczniów.
 2. Tworząc indywidualny program edukacyjno-terapeutyczny dla ucznia z głębszą niepełnosprawnością w szczególności dobierając/dostosowując metody pracy z uczniem należy zwrócić większą uwagę na zasoby ucznia poszukując mechanizmów kompensacyjnych i wspomagających w organizacji środowiska pracy i doborze środków dydaktycznych.
 3. Projektując rozwiązania prototypowe w obrębie metodyki kształcenia poszukiwać rozwiązań maksymalnie angażujących uczniów w proces kształcenia (nauczania i uczenia się), tak by budować ich współodpowiedzialność za własny rozwój. W szczególności zwrócić uwagę na organizację dydaktyki w sposób umożliwiający uczniom dokonywanie możliwie wielu samodzielnych wyborów dotyczących zarówno treści, jak również metod i form kształcenia.
 4. Opracowując model metodyczny należy dołożyć starań aby był on ściśle skorelowany z proponowaną strategią diagnozy/oceniania i uwzględniał działania ukierunkowane na budowanie umiejętności uczniów do autoewaluacji własnego rozwoju i oceny swojego rozwoju.
 5. Prototypowana metodyka pracy na miarę możliwości powinna koncentrować się na rozwijaniu zarówno twardych umiejętności wykonywania poszczególnych czynności i zadań, ale także stwarzać przestrzeń do rozwoju kompetencji miękkich w systemowy i metodyczny sposób.
 6. Opracowując metodykę pracy istotne byłoby wypracowanie strategii pozwalającej na wykonywanie zróżnicowanych zadań przez różnych nauczycieli i w ramach różnych

przedmiotów jednocześnie zachowując jednolitą strukturę pracy. Kluczowa jest elastyczność metody. W tym rozumieniu bardzo ważne będzie stworzenie spójnej struktury pracy dydaktycznej pozwalającej na integrowanie/wykorzystywanie innych metod pracy.

PROJEKT EOS

IO4 - Model metodyki nauczania

ET.3 - Tworzenie prototypów

Opis działań:

Bazując na przeprowadzonej diagnozie zwłaszcza na zidentyfikowanych kluczowych problemach i wyzwaniach dla metodyki nauczania osób z głębszą niepełnosprawnością intelektualną w perspektywie rozwoju ich samodzielności i niezależności zaplanowano opracowanie kompleksowej metody nauczania uwzględniającej wskazania/zalecenia wypracowane na podstawie działań diagnostycznych. Proponowana metoda jest rozwiązaniem bazującym w swojej istocie na rozwiązaniach zaczerpniętych z koncepcji/strategii Oceniania Kształtującego (OK - CEO.ORG). Roboczo wypracowaną metodykę nazwano sprawnościowym ocenianiem kształtującym ("SOK") będącą strategią kształcenia aktywizującą wielowymiarowy rozwój uczniów, dostosowaną do potrzeb i możliwości uczniów z niepełnosprawnością intelektualną oraz pozwalającą na elastyczne indywidualizowanie pracy dydaktycznej oraz dostosowywanie do wymagań i zasobów poszczególnych odbiorców.

Opracowana strategia bazuje na metodycznie zorganizowanym zdobywaniu sprawności (umiejętności), podobnym do systemu harcerskiego, ściśle powiązanim z wypracowanymi propozycjami programowymi, zawierającym integralny komponent ewaluacyjny (ocena i ewaluacja własnego uczenia się uczniów) oraz komplementarnym z opracowanym narzędziem diagnostycznym.

Szczegółowy opis wypracowywanej strategii dydaktycznej zawarty jest w załącznikach do niniejszego opracowania. Tworząc przedmiotową strategię dołożono bardzo wielu starań aby główny nacisk pracy nauczyciela był położony na budowanie samodzielności już w samym procesie nauczania-uczenia się rozwijając tym samym podmiotowość uczniów, budując ich kompetencje miękkie i co najważniejsze ich wiarę w siebie i swoje możliwości.

Załączniki:

1. Podręcznik metodyczny - strategia sprawnościowego oceniania kształtującego dostosowanego do potrzeb i możliwości osób z niepełnosprawnością;
2. Przykładowo opracowana karta sprawności;
3. Pusta karta sprawności;
4. Prezentacja multimedialna do zajęć szkoleniowych dla nauczycieli.

PROJEKT EOS

IO4 - Model metodyki nauczania

ET.3 - Tworzenie prototypów

Załącznik nr 1

Izabela Jaskółka-Turek

**PODRĘCZNIK METODYCZNY – STRATEGIA KSZTAŁCENIA W OPARCIU O SOK –
SPRAWNOŚCIOWE OCENIANIE KSZTAŁTUJĄCE**

Sprawnościowe ocenianie kształtujące - czyli SOK w pigułce

I. Co to jest SOK?

Skrót SOK pochodzi od pierwszych liter określenia Sprawnościowe Ocenianie Kształtujące.

SOK jest połączeniem metody harcerskiej, która polega na zdobywaniu przez harcerzy sprawności z ocenianiem kształtującym.

Czym zatem jest sprawność? Jak podaje Regulamin Sprawności Harcerskich: „Sprawność to zdobyta i udowodniona działaniem umiejętność, którą harcerka lub harcerz potrafi posłużyć się w razie potrzeby (...) Służy budzeniu, rozwijaniu i pogłębianiu zainteresowań, umożliwia przyswojenie przydatnych w życiu umiejętności, uczy zaradności i rzetelność w działaniu. Zdobyte sprawności wskazują, że harcerka lub harcerz posiada wiedzę i umiejętności z pewnej dziedziny i potrafi z nich korzystać. (...) Wybór zdobywanej sprawności zależy od indywidualnej decyzji harcerki i harcerza. „¹Ocenianie kształtujące w skrócie OK to „wsparcie i towarzyszenie w uczeniu się uczniów. W języku angielskim mówimy o formative assessment, czyli o kształtującym szacowaniu, diagnozowaniu, wartościowaniu. Oznacza to, że to uczeń przy wsparciu nauczyciela zastanawia się nad wykonanym przez siebie zadaniem i ustala, jakie dalsze kroki może podjąć, by je udoskonalić. Nauczyciel dostrzega ucznia oraz to, na jakim etapie rozwoju się znajduje oraz jakimi możliwościami dysponuje. ²

Więcej informacji na temat oceniania kształtującego można znaleźć [m.in](https://pomagajsieuczyc.ceo.org.pl/tematy/ocenianie-ksztaltujace/) na stronie <https://pomagajsieuczyc.ceo.org.pl/tematy/ocenianie-ksztaltujace/>

¹ Sprawności harcerskie. Zamieszczony regulamin i programy sprawności zostały przyjęte uchwałą Głównej Kwatery ZHP nr 24/2014 z dnia 11 czerwca 2014 r.

https://work.zhp.pl/wp-content/uploads/2020/03/zalcznik_20140617_94951_zal_u_gk_24_sprawnosci_harcerskie.pdf

² <https://pomagajsieuczyc.ceo.org.pl/tematy/ocenianie-ksztaltujace/definicja/>

II. Dlaczego warto pracować wykorzystując SOK?

Pracując metodą SOK realizujemy piątą strategię oceniania kształtującego czyli -wspomagamy uczniów, by stali się odpowiedzialnymi autorami procesu swojego uczenia się. Istotą piątej strategii OK jest wspieranie uczennic i uczniów w samodzielności oraz stwarzanie im możliwości dokonywania wyborów.

Więcej na temat strategii OK można przeczytać m.in. na stronie <https://pomagajsieuczyc.ceo.org.pl/tematy/ocenianie-ksztaltujace/strategie/>

SOK jest odpowiedzią na zauważoną przeze mnie, potrzebę wzmocnienia kompetencji zarządzania sobą u uczennic i uczniów (...).

Zarządzanie sobą doskonali kompetencje, które pozwolą uczennicom i uczniom lepiej przygotować się do radzenia sobie z wyzwaniami dorosłości w dynamicznie zmieniającym się świecie.

Jest to szczególnie ważne w przypadku uczniów z niepełnosprawnością intelektualną. Zarządzanie sobą jest z jedną z wiązek kompetencji proinnowacyjnych wyodrębnionych w programie Szkoła dla Innowatora³ na podstawie publikacji Fazlagica⁴ Zarządzania sobą wymaga zbudowania u uczennic i uczniów dwóch postaw i rozwinięcia dwóch umiejętności.

Postawy:

- Wytrwałość to postawa, która uwzględnia oparcie się pokusie natychmiastowej nagrody, niezniechęcanie się i ciekawość poznawczą.
- Orientacja na przyszłość to postawa, która jest nierozzerwalnie związana z umiejętnością stawiania sobie celów i ich realizowania ich krok po kroku.

³Kompetencje proinnowacyjne <https://szkoladlainnowatora.ceo.org.pl/kompetencje-proinnowacyjne/>

⁴ Szkoła dla Innowatora. Kształtowanie kompetencji proinnowacyjnych. Publikacja pdf. Kalisz 2018

Umiejętności:

- Uczenie się to umiejętność, która obejmuje sposoby i strategie uczenia się oraz ewaluację tego procesu.
- Rozwijanie swoich zainteresowań to umiejętność, która zakłada wychodzenie poza ramy przedmiotów nauczania i widzenie hobby jako zasobu.

Sprawnościowe ocenianie kształtujące kształtuje i wzmacnia u uczennic i uczniów w dużym stopniu postawy wytrwałości oraz umiejętności uczenia się.

Podstawa programowa kształcenia ogólnego dla szkół specjalnych Przysposabiających do Pracy dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym oraz dla uczniów z niepełnosprawnościami sprzężonymi określa, iż jednym z celów kształcenia ogólnego jest kształtowanie poczucia odpowiedzialności za samodzielnie dokonywane wybory i podejmowane decyzje (przewidywanie skutków własnych decyzji, wyciąganie wniosków i przewidywanie konsekwencji swoich działań), a jednym z zadań szkoły jest m.in. tworzenie warunków sprzyjających podejmowaniu przez uczniów samodzielnych inicjatyw i odpowiedzialnych decyzji.

Zarządzanie sobą jest jedną z kompetencji, która sprzyja realizacji ww. zdań i celów wynikających z zapisów Podstawy programowej. Umiejętność uczenia się – element tej wiązki – jest również jedną z umiejętności kluczowych rozwijanych w systemie edukacji.

III. Jak podczas lekcji i zajęć pracować wykorzystując SOK?

1. Rozpoczynając pracę metodą SOK nauczyciel w oparciu o cele zawarte w podstawie programowej oraz opracowanym programie kształcenia (katalogu umiejętności) planuje umiejętności, na których skupi się w danym dziale/okresie szkolnym w pracy z uczennicami/uczniami.
2. Następnie w oparciu o te umiejętności planuje możliwe do osiągnięcia sprawności, które uczennice i uczniowie będą zdobywać oraz opracowuje karty sprawności.
3. Warto oprzeć na sprawnościach konstruowane przez nauczyciela rozkłady materiału z poszczególnych przedmiotów oraz programy rewalidacji.
4. Kolejnym, krokiem jest ułożenie przez nauczyciela kryteriów sukcesu do każdej ze sprawności. Kryteria sukcesu -czyli fakty, które pokażą nauczycielowi i uczniom, że osiągnęli cel lekcji/zajęć-czyli zdobyli daną sprawność. Kryteria winny być konkretne i mierzalne, po to, by uczniowie potrafili zdecydować czy je zrealizowali. Jeśli jest taka możliwość uczniowie samodzielnie lub z pomocą nauczyciela wybierają kolejność realizowania kryteriów sukcesu. Więcej informacji na temat kryteriów sukcesu można znaleźć m.in. na stronie <https://pomagajsieuczyc.ceo.org.pl/material/1-strategia-ok/>
5. Na początku roku szkolnego nauczyciel omawia z uczennicami i uczniami zostanie czym jest SOK i na czym polega. Warto, by informacja na ten temat została skierowana także dla rodziców/opiekunów.
6. Po zrealizowaniu każdego z kryteriów do sprawności uczennice/uczniowie dokonują samooceny.

Do samooceny wykorzystują technikę świateł.

-Światło zielone-samodzielnie i poprawnie wykonałam/łem zadanie

-światło żółte-poszło mi dobrze, jednak zrobiłam/zrobiłem kilka błędów lub potrzebowałam wsparcia.

Światło czerwone-miałam/łem trudności z wykonaniem zadania-potrzebowałam/łem pomocy nauczyciela.

Więcej informacji o technikach samooceny można znaleźć na stronie <https://www.edunews.pl/narzedzia-i-projekty/narzedzia-edukacyjne/4304-narzedzia-ok-kotre-pomagaja-uczniom-i-nauczycielowi>

7. Po wykonaniu wszystkich kryteriów sukcesu oraz samoocenie- uczenice i uczniowie dokonują autorefleksji-czyli podsumowują cały proces zdobywania sprawności. Mogą to zrobić odpowiadając na pytania, dokańczając zdania czy w inny sposób. Więcej na temat refleksji znajdziesz tu;

<https://www.edunews.pl/narzedzia-i-projekty/narzedzia-edukacyjne/4897-osiem-pytan-pomocnych-uczniowi-w-refleksji>

i tu:

<https://okiemipiorembelferki.pl/wp-content/uploads/2020/03/refleksja-techniki.pdf>

8. Na podstawie dokonanej samooceny wykonania każdego z kryteriów sukcesu uczenice/uczniowie razem z nauczycielem decydują, czy udało się im zdobyć daną sprawności.

Jeżeli uznają, że potrzebują jeszcze raz wykonać niektóre z kryteriów -tak się dzieje. Nauczyciel wspiera ich w tym procesie udzielając informacji zwrotnej.

Informacja zwrotna pozwala uczenicom i uczniom zorientować się co już potrafią, a nad czym i w jaki sposób powinni jeszcze popracować.

Tradycyjna IZ zawiera cztery elementy;

1.wskazanie i docenienie tego, co w pracy ucznia wykonane jest prawidłowo,

2.informację, o tym, czego brakuje w pracy lub co wykonane jest błędnie,

3. konkretne wskazówki -co i w jaki sposób poprawić, aby praca spełniała wyznaczone dla niej kryteria sukcesu,

4. rekomendacje, jakie umiejętności i w jaki sposób dalej rozwijać

Więcej informacji na temat informacji zwrotnej znajdziesz tu <https://blog.ceo.org.pl/informacja-zwrotna-czyli-ocena-kszaltujaca/>

i tu:

<https://osswiata.ceo.org.pl/2021/05/04/blyskawiczna-informacja-zwrotna/>

9. Za zdobycie każdej sprawności uczennice i uczniowie otrzymują indywidualne dyplomy lub odznaki sprawności, które kolekcjonują w zeszytach lub przygotowanych przez nauczyciela dzienniczkach sprawności. Sprawności mogą być dokumentowane w ich OK zeszytach.
10. Lista sprawności może zostać skrócona lub rozszerzona w zależności od potrzeb i możliwości psychofizycznych uczennic i uczniów.
11. SOK może być realizowany także podczas ewentualnej nauki zdalnej czy hybrydowej.

PROJEKT EOS

IO4 - Model metodyki nauczania

ET.3 - Tworzenie prototypów

Załącznik nr 2

PRZYKŁADOWA KARTA SPRAWNOŚCI

Umiejętność: "Mistrz robienia spaghetti"

	Nacobezu	Samooocena
1.	W parze z kolegą zrobię zadanie nr 1 z karty pracy.	
2.	Zrobię zadanie nr 2 z karty pracy.	
3.	Zrobię zadanie nr 3 z karty pracy.	
4.	W parze z kolegą zrobię zadanie nr 4 z karty pracy.	
5.	Powiem na co muszę uważać robiąc spaghetti-co może być niebezpieczne.	
6.	Obejrzę na YouTube jak się kulturalnie je spaghetti https://www.youtube.com/watch?v=3Y40DsKFUKM	
7.	Przeczytam samodzielnie „Przepis na spaghetti”	
8.	Przygotuję spaghetti według przepisu-wspólnie z kolegą i panią Izą.	
9.	Wyłożę spaghetti na talerze.	
10.	Przygotuję stół: - rozłożę serwetki, - rozłożę talerze i sztućce	
11.	Zjem kulturalnie spaghetti wspólnie z kolegą i panią Izą	
12.	Umyję naczynia i posprzątam stół.	

Karta pracy.

Zadanie nr 1

1. Przeczytam tekst.

Kuchnia włoska – jedna z dwóch najbardziej popularnych kuchni europejskich. Kuchnia włoska charakteryzuje się korzystaniem z dużej ilości warzyw i przypraw takich jak oregano, bazylia, pieprz, estragon, tymianek, rozmaryn, a także używaniem parmezanu.

Potrawami kuchni włoskiej są:

- spaghetti.
- pizza.
- lasagne.
- tagliatelle
- risotto.

3. Połączę nazwę ze zdjęciem

4.

Pizza
Spaghetti.
Lasagne.
Tagliatelle.
Risotto

Iceland

Liechtenstein

Norway grants

Zadanie nr 2.

Wpiszę do właściwej kolumny składniki sałatki:

1. Mięso mielone	5. Sól.
2. Pomidory w puszcze.	6. Bazylia
3. Makaron	7. Oregano
4. Ser żółty.	8. Sos Knorr
4. Czosnek	

Mięso	Warzywa	Przyprawy	Makarony	Nabiał

Zadanie nr 3

Obejrzę filmik i zapamiętam minimum 1 ciekawostkę na temat

Włoch.

Zapiszę ją TU

Zadanie nr 4

Policz ile kosztują produkty na sałatkę.

1. Mięso mielone - 9 zł
2. Makaron- 4 zł
3. Pomidory w puszcze- 3 zł
4. Ser żółty- 2 zł
5. czosnek -1 zł

Razem:

Odpowiedź:

Przepis na spaghetti bolognese:

Składniki:

- Makaron spaghetti.
- Mięso mielone
- Pomidory w puszcze
- 3 ząbki czosnku
- Sos Knorr do spaghetti bolognese
- Ser żółty
- Przyprawy: bazylia, oregano
- Sól

Przygotowanie:

1. Przygotuj sos:

- Umyj mięso mielone
- Podsmaż mięso mielone na 2 łyżkach oleju
- Otwórz pomidory w puszcze. Wrzuć je do mięsa-gotuj 3 minuty
- Wlej 1 szklankę wody
- Dodaj sos knorr i pomieszaj.
- Obierz 3 ząbki czosnku włóż je do wyciskarki, przeciśnij i dodaj do sosu.
- Dodaj po pół łyżeczki bazylii i oregano.
- Odstaw sos .

2. Przygotuj makaron:

- Ugotuj wodę na makaron-dodaj 1/2 łyżki soli,
- Na gotującą wodę wrzuć makaron-gotuj według przepisu,
- Po ugotowaniu odcedź makaron na sitku przelej zimną wodą.

5. Zetrzyj na tarce ser żółty.

6. Przełóż makaron na talerze.

7. Polej sosem.

8. Posyp startym serem.

PROJEKT EOS

IO4 - Model metodyki nauczania

ET.3 - Tworzenie prototypów

Załącznik nr 3

KARTA SPRAWNOŚCI

Umiejętność:

[illegible]

Karta pracy

Zadanie nr 1

.....

Zadanie nr 2

.....

Zadanie nr (..)

.....

PROJEKT EOS

IO4 - Model metodyki nauczania

ET.4 - Testowanie rozwiązań - plan/harmonogram prac

OKRES	ZADANIE	Oddział klasowy	Realizacja
VIII.2022	Sporządzenie dokumentacji do wprowadzenia innowacji pedagogicznej	n.d.	I.Jaskółka-Turek, J.Wolny, J.Barglik,
VIII.2022	Szkolenie nauczycieli	Nauczyciele uczący w klasach objętych wdrożeniem	I.Jaskółka-Turek, J.Wolny, J.Pasierb
IX.2022-I.2022	Realizacja zajęć z wykorzystaniem strategii sprawnościowego oceniania kształtującego.	II Sp - M.Goj IV Sp - A.Chucherko VIII Sp ISSPdP - D.Ciszowska IIISSPdP - D.Sobieraj	Wychowawcy+nauczyciele uczący w klasach. Superwizja metodyczna - I.Jaskółka-Turek Wsparcie techniczne - J.Barglik
I-II.2022	Ewaluacja zrealizowanych działań	Dane zbierane w klasach objętych wdrożeniem	dr E.Gawlik, M.Flanczewska-Wolny,

ROJEKT EOS

IO4 - Model metodyki nauczania

ET.5 - Ewaluacja działań - plan i narzędzia ewaluacji.